

**MUZEY EKSPOZITSİYALARI YARATILISHI, RENOVATSIYA
QILINISHIDA ANANAVIY VA ZAMONAVIY DIZAYNLARDAN
FOYDALANISH.**

Mingboyeva Feruza Mamarajabovna¹

¹ "Termiz" davlat muzey-qo'riqxonasi katta ilmiy xodimi

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 23.02.2025

Revised: 24.02.2025

Accepted: 25.02.2025

*Ushbu maqolada mamlakatimizdagi muzeylarning
ekspozitsiyalari yaratilishi, renovatsiya qilinishida
ananaviy va zamonaviy dizaynlardan foydalanish
o'rni haqida ma'lumot beriladi*

KALIT SO'ZLAR:

*Muzey
terminologiyasi,
muzeyshunoslik, muzey,
muzey pedagogikasi,
Zamonaviy dizayn.*

KIRISH. Ma'lumki, mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga hissa qo'shadigan malakali mutaxassis kadrlar tayyorlash bevosita ta'lim tizimining rivojiga bog'liq bo'lib, bu borada mustaqil fikrlaydigan, ijodkor, tadbirkor, tashabbuskor shaxsni voyaga etkazish bugungi kunda davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda.

Ananaviy dizayn:

Afzalliklari: Tarixiy kontekstni saqlash: Ananaviy dizayn muzeyning tarixiy qiyofasini saqlab qolishga yordam beradi. Bu ayniqsa tarixiy binolarda yoki tarixiy eksponatlarni namoyish qilishda muhimdir. Tinch va xotirjam muhit yaratish: Ananaviy dizayn odatda tiniq ranglar, tabiiy materiallar va klassik mebellarni o'z ichiga oladi, bu tomoshabinlar uchun xotirjam va kontsentratsiyalangan muhit yaratadi. San'at asarlarini ta'kidlash: Ananaviy dizayn san'at asarlarini markazga qo'yishga va ularni to'g'ri yoritishga imkon beradi.

Zamonaviy tomoshabinlar uchun zerikarli bo'lishi mumkin: Ananaviy dizayn ba'zi tomoshabinlar uchun zerikarli va eskirgan bo'lib tuyulishi mumkin.

Interaktivlikni cheklash: Ananaviy dizayn odatda interaktiv eksponatlarni qo'shish uchun imkoniyatlarni cheklaydi.

Zamonaviy texnologiyalarni qo'llashda qiyinchiliklar: Ananaviy dizayn zamonaviy texnologiyalarni o'rnatish va ishlatishda qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin.

Zamonaviy dizayn:

Zamonaviy tomoshabinlar uchun jozibadorlik: Zamonaviy dizayn yorqin ranglar, g'ayrioddiy shakllar va zamonaviy materiallarni o'z ichiga oladi, bu tomoshabinlar uchun jozibador va qiziqarli muhit yaratadi.

Interaktivlikni oshirish: Zamonaviy dizayn interaktiv eksponatlarni qo'shish uchun ko'proq imkoniyatlar beradi.

Zamonaviy texnologiyalarni o'rnatish uchun qulaylik: Zamonaviy dizayn zamonaviy texnologiyalarni o'rnatish va ishlatish uchun qulaylik yaratadi.

Kamchiliklari:

Tarixiy kontekstni yo'qotish: Zamonaviy dizayn ba'zi hollarda muzeyning tarixiy qiyofasini yo'qotishi mumkin.

San'at asarlarini ta'kidlashda qiyinchiliklar: Zamonaviy dizayn san'at asarlarini to'g'ri yoritish va ularni markazga qo'yishda qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin.

Tomoshabinlar uchun chalg'ituvchi bo'lishi mumkin: Zamonaviy dizayn ba'zi tomoshabinlar uchun chalg'ituvchi bo'lib tuyulishi mumkin.

Ananaviy va zamonaviy dizaynlarni birlashtirish:

Muzeyning maqsadlari va eksponatlarining xususiyatlarini hisobga olish: Muzeyning maqsadlari va eksponatlarining xususiyatlarini hisobga olish muhimdir. Masalan, tarixiy muzeyda ananaviy dizaynni saqlab qolish, zamonaviy muzeyda esa zamonaviy dizaynni qo'llash maqsadga muvofiq bo'ladi.

Tomoshabinlarning ehtiyojlarini hisobga olish: Tomoshabinlarning ehtiyojlarini hisobga olish ham muhimdir. Masalan, bolalar uchun mo'ljallangan muzeyda interaktivlikni oshirish, kattalar uchun mo'ljallangan muzeyda esa xotirjam va kontsentratsiyalangan muhit yaratish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Muvozanatni saqlash: Ananaviy va zamonaviy dizaynlar o'rtasida muvozanatni saqlash muhimdir. Bu ikki yondashuvning afzalliklarini birlashtirishga va tomoshabinlar uchun jozibador va qiziqarli muhit yaratishga imkon beradi.

Xulosa: Muzey ekspozitsiyalarini yaratish va renovatsiya qilishda ananaviy va zamonaviy dizaynlarni birlashtirish - bu murakkab va ko'p qirrali jarayon. Muzeyning maqsadlari, eksponatlarning xususiyatlari va tomoshabinlarning ehtiyojlarini hisobga olish muhimdir. Muvaffaqiyatli birlashtirish tomoshabinlar uchun jozibador, qiziqarli va ma'lumotli muhit yaratishga imkon beradi.

Foydalangan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekiston-strategiyasi. -Toshkent: O'zbekiston 2021. 464 b.
2. Mavrulov A.A, Saidboboyev Z.A. Muzeyshunoslik. O'quv qo'llanma. / O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha Muvofiqlashtiruvchi-metodik markaz, 2018. - T.: "Turon-Iqbol", 2018.-260 b.
3. Ismailova J.X., Nishanova K.S., Muxamedova M.S. Muzey va jamiyat. – T.: Chinor ONK, 2015. – 176 b
4. https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.academia.edu%2F123560984%2FMuzeyshunoslik_Oquv_qollanma_2018&psig=AOvVaw2aNsvCC0Fb0wromcSEp8G&ust=1740300885177000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBcQjhxqFwoTCOjx-Zb01osDFQAAAAAdAAAAABAE